

(המשך מעמוד 27)

השמיץ דווקא המצרי החכם, מו"ר חמד סידאחמד. במשך היום הי ראשון ישב בין מתי ובנינו כשי אנחנו מחלופים מדי פעם דיעות פרטיות. "ישראל תשתחרר בהדרגה מן הציונות", הוא אמר, "אבל זה בוודאי ייעשה בשם הציונות".

חזונו של חמאמי

את הוויכוח החריף ביותר בכנס עורר סעיד חמאמי, אחד מחלוצי הכנו המתון של אש"ף. כפי שצינו הכל — וגם אנחנו — היה חמאמי הפלסטיני הי ראשון שביטא, בראשית 1974, ותוך סיוכו עצמי רב, את רעיון היריבות בין ישראל ובין מדינה פלסטינית בגדה וברצועה. הרצאתו של חמאמי בכנס הייתה מעין המשך להרצאתו ההיסטורית, מלפני שלוש שנים. הוא התחיל במקום שסיים אז: שצריכה לקום מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, לצד ישראל, ותוך שלום עימה. אולם, המשיך, כדאי לחשוב גם על מה שיכול לקרות בעוד שניים-שלושה דורות. בהדרגה התרכנה המיסגרות הי לאומיות הנוקשות, בהסכמתם ועל פי רצונם של גני העמים. יקומו מוסדות משותפים, פדרטיביים. תיווצר אחוזה אמיתית של ישראלים ופלסטינים. בסופו של דבר יכול לקום בארץ מעין מיסטר נוסח-שווייץ.

חמאמי הקפיד להדגיש שזו חזונו הפרטי, ושאינו מביע השקף פה שז אש"ף. גם אנשי אש"ף הי אחרים בכנס אישרו זאת, וקבעו שהנהגת אש"ף חותרת למדינה פלסטינית, בגדה וברצועה.

קרוב לוודאי כי חזונו של חמאמי בא כדי לבנות גשר, שעליו יוכלו חסידיו "המדינה הדמוקרטית החילונית" לעבור לרעיון "מדינת הגדה והרצועה". הוא בא להמתיק את הגלולה, שהיא מרה לפלסטינים רבים. אולם אנחנו הבינונו מיד את הסכנה ברעיון זה. שניתן לסלף, ולהפי כו למכשיר-תעמולה ישראלי-לאומני.

מתי פלד נטל מייד את רשות-הדיבור. הוא העלה על נס את התפקיד שמילא חמאמי במאמצים לקידום השלום הישראלי-פלסטיני (חלקי-הארי של פרשה זו, שבה הייתי מעורב, לא פורסם עדיין). הוא אמר שאינו מפקפק לרגע בכנות כוונותיו של חמאמי. אך הוא הזהיר כי נייר כזה ינוצל על-ידי אויבי השלום הישראלי-פלסטיני, שיסלפו את תוכנו ויציגו אותו כהוכחה לכוונת-זדון ולהפי עלת שיטת-הסאלאמי. (ואכן, התעמולה הי רשמית, באמצעות העיתונות המגויסת, התרכזה בקטע קטן זה של הדיון, וניפח אותו לממדים מיפלצתיים.)

דיברתי אחרי מתי ואמרתי: "יתכן שבעוד כמה דורות תיעלמנה המדינות הלאומיות מעל פני כדור-הארץ, ותקומנה צורות-התארגנות אחרות. אם זה יקרה, בוודאי לא נפגור. לא נהיה האחרונים. אך אנא, על תבקשו מאיתנו הישראליים, להיות הראשונים."

"גם בלבי הי חזון. זהו חזון שז מרחב מאוחד, שזק מרחבי משותף, מערכת-ההגנה משותפת, קונפד רציה פוליטית. אם נשלב יחד את כל המשאבים הכלכליים והאנושיים של ישראל והעמים הערביים, נקים ביחד לעצמה עולמית בכירה."

"אך צריך להיות ברור: נשתתף בי מיסגרות כאלה כאומה אחת במדינה החופשית. העצמאית והריבונית."

חלום וסיים

מזל החזון עמד הסיט. העלה אותו מוחמד סידאחמד. מה יקרה אם לא יקום השלום בעתיד הקרוב? הכל דיברו על המילחמה הבאה. שתהיה הרסנית מכל קודמותיה. אבל סידאחמד העלה אפשרות אחרת. מפחידה עוד יותר: התמוטטות המישטרים המתורנים בעולם הערבי. ועוועק מהפכניים, מישטרים קיצוניים, הפסקת זרם הנפט, משבר עולמי.

החזות הוותיקה הפחידה את כל הנוכחים ישראלים. ערבים, אירופים ואמריקאים. **הכנס נועד, בין השאר, למוניע התפתחות הרתי-שואה כזאת. הוא היה צעד אחד קדימה לעבר שלום של הבנה ויריבות. צעד אחד — אך גם מיצעדים היסטוריים גדולים נעשים צעד-צעד.**

ד"ר אליאס שופאני. בשעתו למד שופאני את מדעי המיזרח באוניברסיטה העברית, לצידו של מתי פלד. לאחר מכן עבר ל-ארצות-הברית, הצטרף לפתח וקיבל בי-ביירות תפקיד חשוב במוסד-מחקר, הערי סק בענייני ישראל. הוא שייד לחוגי חזית-הסירוב שבקרב פתח.

שופאני העמיד פנים כאילו אינו יודע עברית, הקפיד לדבר גם עימנו אנגלית. בדיון השמיץ דיעות פסימיות מאד. בווי כוח על נאום-הפתחה שלי אמר שישראל היא עם של נחלים, שלא ישתנה לעולם, ושלא יסתפק לעולם בגבולות קבועים. אולם שופאני השתתף בכנס — וזהו מעשה רבי-משמעות. הוא בא לשם כך מביירות. הוא ישב עימנו בשעת הארוץ חות, שוחח עימנו באופן חופשי, החליף עימנו דיעות משולחן לשולחן בעת הדי-נים, השתתף בוויכוח הפומבי עימנו. הוא הסתגל לסיגנון הבריטי האדיב של האי-רוע. אנשי הסירוב, שהפיגנו בחוץ, הפי-גינו גם נגדו.

אם רצה ככך ואם לאו — גם הוא נכנס עתה לרשימה עם ישראל הציונית.

"כולנו ציונים!"

אם היה לדישהו ספק ביחס לזהות המשתתפים הישראליים, מתי פלד טילק אותו.

מתי היה אחת הדמויות המרכזיות וה-בולטות בכנס. הוא עורר כבוד — לא רק מפני שהכל ידעו כי "ג'נרל פלד" (כפי שנקרא בפי כל) היה אחד הקצינים הי בכירים ביותר בצה"ל, אלא גם בגלל הופעתו המאופקת אך התקיפה, היגיון-הברזל של ניתוחיו והאנגלית המצויינת שבפיו. בנעוריו היה מתי סטודנט (ל-מישטרים, דווקא) בלונדון, ולאחר מכן למד בבית-הספר לפיקוד ומטה של הצבא הבריטי.

נוצרה אצלנו מעין שיטה. התערבנו בכל קטע של הדיון, כאשר פעם הוא ופעם אני ביקשנו את רשות-הדיבור, ובי-מקרים החשובים ביותר דיברנו שנינו. התרכזנו בעניינים המהותיים — טיב הי שלום, ביטחון, מדיניות אש"ף, בעיית הפלסטיים — ולא הגבנו על מטבעות-לשון שלא מצאו חן בעינינו. לא רצינו להתווכח על מילים.

רק פעם אחת סטה מתי מכלל זה. אחרי כמה הערות על הציונות, מפי משתתפים אירופיים, ביקש מתי את רשות-הדיבור והשמע נאום-ההגנה נלהב על הציונות. הציונות, אמר, מורכבת ממגמות ומכוחות רבים, החל בלאומניים ביותר וכלה בי-מתונים ביותר, ואין להשתמש בה כבי-מילת-גידוף.

השלום יקום — אם יקום ביבדה — בין העולם הערבי ובין מדינה הציונית, כי אין ישראל אחרת. שלום נעשה בין מדינות, וביבדה המדינה הפלסטינית, שכל אחת מהן חופשית לבחור לעצמה את האידאולוגיה שרה, ולנהל את ענייניה הפנימיים באוונט-נפש.

מתי סיים את דבריו בקבעו: "רבותי, כל המשתתפים היהודיים בכנס זה, שכאו מישראל, הם ציונים!"

לפתע נשמע מאחור קול שאמר: "לא!" מבלי להסתובב, הוסיף מתי: "אני חזרו, כל המשתתפים היהודיים מי-ישראל."

שוב נשמע הקול: "עדיין — לא!" היה זה משה מחובר, איש מצפן, היושב מזה שנים רבות בלונדון (איני יודע אם הוא מגדיר את עצמו כירוד, כגולה או כפליט). הוא לא הוזמן לכנס, ושמו לא הופיע ברשימת-המשתתפים. אך איכשהו הצליח להסתגן פנימה.

לאחר מכן קיבל את רשות-הדיבור וי-נשא נאום פרו-בוקטיבי, שבו תמך במגמה להסילול ישראל ואף השתדל ליחס אותה לפלסטינים. עלה על דעתי — ולא בפעם הראשונה — שזולא היתה קבוצת-מצפן קיימת, היה מנחם בגין צריך להמציא אותה. אין לו משרתת נאמנה יותר.

לעומת זאת יש לציין את התנהגותו המאופקת של ח"כ תופיק זיאר. הוא דיבר מעט, אולי מפני ששלטו בכנס רוח פרו-אמריקאית ופרו-מערבית מובהקת. הוא מתח ביקורת על מדיניות הממשלה, בי-ייחוד בשטחים המוחזקים, אך לא עבר את הגבול הסביר. הערה מעניינת על הציונות

טוטו

השבוע

פתיחת משחקי
הליגה הלאומית

מינימום הפרס הראשון

500.000 ₪

* **מינימום כלל הפרסים**

מיליון ₪

* **יום חמישי המועד האחרון**
למסירת הטפסים.

עשה לך מנהג קבוע —
מלא טוטו בכל שבוע!

המועצה להסדר ההימורים בספורט

תיאטרון פסגות בע"מ מציע:

אריס סאן

ARIS SAN ותזמורתו

בתכניתו החדשה
בשירים חדשים מתוך סרטו 'קולות ברוח'

<p>תל אביב "היכל התרבות" יום ג' 11.10 בשעה 9.45 בערב כרטיסים בהפצה ראשית "הרון" טל. 03-248844 וביתר המשרדים בעיר.</p>	<p>ירושלים, בניני האומה מוצ"ש 8.10 ב-9.00 מכירת כרטיסים מוקדמת: "כהנא" ו"בן-נאים"</p>
<p>חיפה "ארמון" יום ה' 29.9 (סוכות) ב-9.30 מכירת כרטיסים מוקדמת: "קופת-חיפה" טל. 662244</p>	<p>אשקלון "אסתר", יום ה' 6.10, בשעה 9.30 הרצליה "דוד", יום ו' 7.10, בשעה 9.30 צפת "צליל", יום א' 9.10, בשעה 9.30 אשדוד "אסתר", יום ב' 10.10, בשעה 9.30 חברה "חוף", יום ד' 12.10, בשעה 9.00</p>